

EESTI TERIOLOOGIA SELTS

Keskkonnaministerium

Narva mnt 7 a

15172, TALLINN

17. 07. 2018, nr 1

Seisukoht šaakali jahiaja muutmise osas

Harilik šaakal kuulub nagu huntki perekonda *Canis*. Oma sigimisbioloogialt ja sotsiaalselt käitumiselt on ta lähedasem hundile kui teistele meie ulukkoerlastele. Sarnaselt hundile ja erinevalt rebasest on šaakal karjalise eluviisiga monogaamne liik, kus karja tuumiku moodustav juhtpaar kasvatab oma kutsikad üles koos. Nende iseseisvumine ja hajumine leiab reeglina aset poegade sünnile järgneval talvel. Suve teisel poolel ja sügisel noored šaakalid alles õpivad oma vanemate kõrvalt iseseisvaks eluks vajalikke kogemusi, mis nende võimet tulevikus looduses hakkama saada oluliselt suurendab. Augustikuus ei ole šaakali kutsikad kaugeltki iseseisvad ning on väga tugevalt sõltuvad oma vanematest. Siis vanemateta jäävad kutsikad ei pruugi ellu jääda või võivad neist saada probleemsed isendid inimesele. Samuti on suurem võimalus probleemisendite tekkeks üksikvanemate hulgas, kelle võimekus kutsikaid loodusliku toiduga varustada on märksa väiksem kui vanemate paaril. Sellise olukorra võib kaasa tuua ka šaakali kütmine jooksuaja lõpufaasis märtsikuus, mil territoriaalsed paarid on moodustunud ja täiskasvanud emased enamasti viljastatud.

Rebase emaloom kasvatab kutsikaid reeglina üksi ning pesakondade loomulik lagunemine ja kutsikate iseseisev elu algab juba suve teises pooles. Selle poolest on rebane ja šaakal üsna erinevad ning nende jahiaegade ühtlustamine ei ole õigustatud.

Ulukite jahiaegade määramise aluseks on olnud põhimõte, et regulaarne kütmine jääks väljapoole sigimisperioodil ning aega, mil pojad on vanematest tugevalt sõltuvad (erandiks on siinkohal vaid invasiivsed võõrliigid mink ja kährikkoer, kellele on jaht lubatud aastaringselt). Antud põhimõte on ka üks tänapäevase jahieetika põhialustest. Šaakali jahiaja pikendamine augustisse ja märtsi tähendaks selle põhimõtte eiramist.

Teisalt on kaheldav jahiaja pikendamise mõtekus ka liigi arvukuse reguleerimise seisukohalt. Šaakal on teadupärast Eestisse hiljuti looduslikult levinud liik, kelle arvukus on siin meie jahiulukitest madalaim ning levikuala väikseim.

EESTI LOODUSUURIJATE SELTS EESTI TEADUSTE AKADEEMIA JUURES – Eesti Terioloogia Selts
Struve 2/ 51003 Tartu/ Registrikood 80006078/ www.elus.ee, www.terio.ee

ESTONIAN NATURALISTS' SOCIETY – Estonian Theriological Society
Struve 2/ 51003 Tartu, Estonia/ www.elus.ee, www.terio.ee

Jahieeskiri pikendas 2017. aastal väikeuluki šaakali jahiaega neljalt kuult 6 kuule: alates 1. septembrist kuni veebruari lõpuni. Vaatamata sellele kütiti 2017. aastal kuus isendit vähem kui aasta varem (so 18% vähem). Olemasolevad andmed leviku ja kahjustuste kohta ei toeta ettepanekut pikendada jahiaega: seireandmed ei näita areaali laienemist ning kahjustusi registreeriti 2017. aastal märksa vähem kui aasta varem. Seetõttu on alust arvata, et šaakali arvukus on pigem langenud, kui kasvanud. Lisaks näitavad küttimise andmed, et šaakali küttimise toimub valdavalt talvekuudel: 2017. aasta jahihooajal kütiti šaakaleid septembris 1, oktoobris 1, novembris 3, detsembris 7, jaanuaris 5 ja veebruaris 9.

Mitte kõik šaakalid ei tekita lammaste murdmisega kahju, tegemist on pigem väikse arvu probleemsetega. Oluliste kahjustuste olemasolu korral võimaldab praegune seadusandlus Keskkonnaameti eriloal jahipidamist kahjustuskohas väljaspool jahiaega ning seda on siiani kasutatud nii šaakali kui ka suurkiskjate (hunt, ilves, karu) puhul. See on küllaldane meede lokaalsete probleemide leevendamiseks.

Kastlõksuga šaakali püük ei ole efektiivne, kuna šaakal on väga ettevaatlik loom ning ülespandud lõksudesse enamasti ei lähe. Šaakali püük kastlõksuga eeldaks ka suuremate lõksude kasutamist, kui seda tavaliselt väiksemate liikide nagu kährikkoer, mäger või rebane, püügil tehakse. Sellistesse lõksudesse sattuksid pigem teised liigid, sealhulgas ilves, kes taoliste lõksude suhtes märksa vähem pelglik on, kuid kelle püük kastlõksuga on keelatud. Ilvese asurkond on praegu jätkuvalt ebasoodsas seisundis ning antud olukorras ei tohiks teha seadusandluses muudatusi, mis võiksid kasvõi teoreetiliselt tema salaküttemist suurendada.

Kokkuvõtvalt ei pea Eesti Terioloogia Selts eelpoolmainitud põhjustel õigustatuks šaakalit puudutava jahindusliku regulatsiooni muutmist vastavalt EJS ettepanekule 12.07.2018 Keskkonnaministrile saadetud kirjas nr 32.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiit Maran

ETS aseesimees